

Kraj na prahu změny, aneb co to je, když se řekne transformace

Určitě už jste to také zaslechli – Karlovarský kraj prochází transformací, řeší útlum těžby, bude přecházet na klimaticky neutrální ekonomiku...jaké změny to pro nás všechny znamená, postupně nastíníme v seriálu, který si budete moci přečíst každý měsíc na stránkách Krajských listů.

Trocha historie

V říjnu 2015 rozhodla Vláda ČR o tom, že se Karlovarský kraj zařadí mezi tzv. strukturálně postižené regiony, ve kterých se dlouho těžilo především hnědé uhlí. Kromě Karlovarského jsou mezi těmito kraji další dva – Ústecký a Moravskoslezský. Kvůli postižení těžbou a nižší životní úrovni oproti jiným regionům se rozhodlo o tom, že tyto regiony potřebují přednostní pozornost ze strany státu i Evropské komise. Proto EU také vyčlenila významnou finanční pomoc určenou pro české strukturálně postižené kraje, i pro další desítky regionů v okolních unijních zemích.

Transformace – o co jde?

Karlovarský kraj by měl projít postupnou přeměnou, přechodem od uhlí jako hlavního energetického zdroje k novým zdrojům energie, které méně zatěžují životní prostředí. Útlum těžby na Sokolovsku ale zároveň znamená nutnost nabídnout lidem jiné uplatnění. Transformace se ale netýká jen odklonu od uhlí, zaměřuje se na podporu rozvoje podnikání, vzdělanosti, cestovního ruchu. V jejím rámci se řeší i zaostalost kraje v oblasti vědy, výzkumu, inovací. Aby se kraj mohl přetvářet, potřebuje výraznou finanční podporu, ale také zásobu strategických projektů, které proměně pomohou. Z EU pro to bude moci v příštím roce na jednotlivé projekty čerpat peníze z Fondu spravedlivé transformace ve výši 6, 3 miliard korun. K dispozici budou ale peníze i v dalších programech.

Patrik Pizinger, krajský radní pro oblast regionálního rozvoje:

Kromě klimatické neutrality, přechodu na nové zdroje energie, je klíčový vznik nových pracovních míst především pro pracovníky z provozů těžby, které se budou utlumovat. Dál je to také rozvoj vědy a výzkumu, rozvoj vysokého školství, inovativní přístup ve firmách, proměna image kraje. Chceme lidem pomoci se vzdělávat v nových oborech, přilákat mladé odborníky a vytvořit podmínky pro aktivní a spokojený život jejich rodin.

Pro budoucí čerpání evropských peněz musel kraj shromáždit strategické projekty, které splňovaly kritéria metodiky příslušných ministerstev a Evropské unie. Z celkem 46 projektů vybrali externí odborníci - hodnotitelé - 11 strategických projektů. Hodnotitelé projektů byli anonymní z důvodů jejich ochrany, úplně stejně jako u jiných operačních programů. Vyloučil se tím tlak ze strany především předkladatelů projektů. Vybrané projekty předložil kraj, firmy, regionální instituce a další. Schválilo je nezávislé uskupení územních aktérů z regionu, například starostové, členové krajské tripartity nebo hospodářské komory. Mezi projekty jsou záměry využití oblastí po těžbě, modernizace škol či zřízení inkubátoru pro nově vznikající firmy.

Petr Kulhánek:

Kraj má být především nositelem projektů, které vytvářejí podmínky pro vzdělání, vstup investičních záměrů šetrných k životnímu prostředí. Projektů, které poskytují metodickou pomoc všem podnikatelským subjektům a obcím k uskutečnění jejich záměrů.

V současnosti má kraj připravený Plán spravedlivé transformace, základní dokument, jehož vznik je podmínkou pro čerpání evropských peněz. Zařadil do něj všech 11 vybraných strategických projektů. Plánem se bude zabývat vláda a následně Evropská komise. Poté Ministerstvo životního prostředí ČR

vypíše Operační program Spravedlivá transformace (OP ST), v rámci něhož budou projekty moci získat finance na svou podporu.

Vojtěch Franta:

Patříme mezi nejmenší kraje a transformace je pro nás cestou k ekonomické a společenské prosperitě, k přechodu na klimaticky neutrální ekonomiku. To jsou také hlavní priority Plánu spravedlivé transformace, který máme v Karlovarském kraji připravený ke schválení vládou. Náš kraj může být regionem příležitostí, kde je každý vítán, prosperujícím a přívětivým místem k životu.

O prostředky z EU se budou dále ucházet i projekty střední velikosti za desítky milionů korun a malé projekty. Peníze na ně bude možné čerpat z jiných programů, které budou postupně vyhlašovány. O peníze budou moci žádat města, obce či podniky.

Slovníček pojmů

Fond pro spravedlivou transformaci:

Nový fond Evropské unie určený pro tři české uhelné regiony, tj. Moravskoslezský, Karlovarský a Ústecký kraj, které si rozdělí v následujících letech cca 41 miliard korun. Jeho hlavním smyslem je podpořit území, která se z důvodu útlumu těžby a procesu přechodu na klimaticky neutrální ekonomiku potýkají se závažnými sociálními a hospodářskými problémy.

Operační program Spravedlivá transformace:

Je to zcela nový program Ministerstva životního prostředí v období 2021–2027 zaměřený na řešení negativních dopadů odklonu od uhlí v nejvíce zasažených regionech. V České republice se to týká Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje. Z tohoto programu budou moci čerpat finance předkladatelé strategických projektů zahrnutých do Plánu spravedlivé územní transformace. Plán musí ještě schválit vláda a Evropská komise.

Plán spravedlivé územní transformace:

Jednotlivé uhelné regiony mají zpracovány vlastní Plány spravedlivé územní transformace, které zahrnují mimo jiné popis stávajícího stavu kraje, vizi rozvoje do roku 2050 a hlavně přehled vybraných strategických projektů. Státní Plán spravedlivé územní transformace shrne aktivity z těchto krajů, bude jej schvalovat Vláda ČR a Evropská komise.

Více informací k transformaci v Karlovarském kraji:

<https://www.rskkvk.cz/>